

รายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยง

การทุจริต

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

โรงพยาบาลกะเปอร်
อำเภอกะเปอร် จังหวัดระนอง

คำนำ

ก

โรงพยาบาลกะเปอร์ จังหวัดระนอง ได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (The Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) เพื่อกำหนดมาตรการสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันการทุจริต การบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้และแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นปัญหาสำคัญและพบบ่อย และหาแนวทางป้องกัน เพื่อป้องกันการทุจริตในหน่วยงาน โดยจัดทำเป็นรายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต

โรงพยาบาลกะเปอร์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑
บทที่ ๒ การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต	
๒.๑ การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต ๘ ขั้นตอน	๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ตัวชี้วัดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน เปิดเผยแพร่การดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตในหน่วยงาน ต้องแสดงถึงเจตนาหรือคำมั่นว่า จะปฏิบัติหน้าที่และบริหารหน่วยงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล หน่วยงาน ต้องดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกัน ปรามปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ และแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมของชมรมจริยธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ที่สอดคล้อง กับแผนปฏิบัติราชการด้านการป้องกัน ปรามปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ กระทรวงสาธารณสุข ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) และแผนปฏิบัติราชการด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กระทรวงสาธารณสุข ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการป้องกันและปรามปรามการทุจริตในหน่วยงาน และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นรูปธรรมและอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานการสร้างวัฒนธรรมการต่อต้าน การทุจริต การยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการแบบบูรณาการ ที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงสาธารณสุข บริบทของสังคมไทย บริบทของหน่วยงาน และสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และการพัฒนาระบบ สำหรับการพัฒนาคนนั้น เริ่มจากพื้นฐานทางจิตใจ จิตสำนึกเป็นสำคัญ การปรับฐานความคิดและหล่อหลอมพฤติกรรมให้มีจิตสำนึกยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตค่านิยมของบุคลากรในการต่อต้านการทุจริต รู้จักแยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงานของรัฐ และการพัฒนาระบบ มุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานที่เหมาะสมกับ บริบท สภาพปัญหา และพลวัตการทุจริตของแต่ละหน่วยงาน ยังยืนด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง มาใช้ในการบริหารราชการและการดำเนินชีวิต

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่ เหมาะสมจะ ช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริต ให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กรทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือ ในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีกรนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มี การเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่ อย่างไรก็ดี วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการ ป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยง ก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติ ของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง Pre-decision VS Post-decision เป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post-Decision

๓. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับ การยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมา มีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายใน เพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อปี ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทำรายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report – Guidance for Small Public Companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๐๐๙ เป็นแนวทาง ด้านการกำกับติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control ครั้งที่ ๓ ในปี ๒๐๑๓ เป็นแนวทาง เพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control – Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ๒๐๑๓ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุม ภายในปีเพิ่มเติมในส่วนอื่นๆ ให้ชัดเจนขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่อง ในภาพรวมของการ กำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่าความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนองต่อความ คาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในกิจการ สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ - องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ - คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ - คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน ๑

หลักการที่ ๔ - องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ - องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ - กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ - ระบุวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ - พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ - ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อด้านควบคุม ภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ - ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ - พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ - ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ - องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ - มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไป

หลักการที่ ๑๕ - มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อ การควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ - ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ - ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลา เหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริงและนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้ การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

๑. Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
๒. Detective : เผื่อระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่อง ตั้งแต่แรก ข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร
๓. Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่น่าไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่ พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไป มีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ไม่เป็นช่องว่างให้การทุจริตเข้ามา ได้อีก
๔. Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้า ในเรื่อง ประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าใน อนาคต (Unknown Factor)

๕. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต องค์ประกอบหรือปัจจัย ที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบ ต่างๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุม ภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผล สนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๕.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายและเวชภัณฑ์ ที่มีैया

๕.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๕.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ ทรัพยากร

บทที่ ๒

การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต

๒.๑ การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต ๘ ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยงอธิบายรายละเอียดรูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอน อาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำแต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้ อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยง ซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

- Known Factor ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา / พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดขึ้น หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
- Unknown Factor ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากผลกระทบประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา / พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้าตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknow Factor)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknow Factor
๑. ด้านพัสดุ			
๑.๑	เจ้าหน้าที่พัสดุขาดการอบรม เรื่องระเบียบพัสดุ ทำให้เกิดความผิดพลาดจากการไม่ทราบระเบียบ	/	
๑.๒	หน่วยงานไม่ได้ตรวจสอบคลังย่อยของหน่วยงาน ทำให้มีของเหลือในคลังเหลือเยอะ ของบางอย่างขาด จัดซื้อไม่สำรวจปริมาณสินค้าคงคลังคงเหลือ	/	
๑.๓	ร้านค้า ได้ทำการส่งสินค้าแต่วางบิลล่าช้า ทำให้มีการการเบิกจ่ายเงินล่าช้า (บิลน้ำดื่ม มีการค้างจ่าย)	/	
๑.๔	การคืนหลักประกันสัญญาล่าช้า	/	
๑.๕	วัสดุ ครุภัณฑ์ เสื่อมสภาพ และ วัสดุ ครุภัณฑ์ คงเหลือ ไม่ตรงกับเอกสาร		/

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknow Factor
๑. ด้านพัสดุ(ต่อ)			
๑.๖	การตรวจรับการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง		/
๒. ด้านการเงิน			
๒.๑	การส่งใช้เงินยืมไปราชการไม่ตรงตามกำหนดเวลา	/	
๒.๒	ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินนำเงิน ไปใช้ส่วนตัว		/
๓. ด้านบุคลากร			
๓.๑	การไม่ส่งใบลา การเขียนใบลาไม่ถูกต้อง (เขียนผิดช่อง ไม่ลงในสมุดควบคุมวันลา) มีผลต่อการเบิกเงินค่าจ้างเหมาบริการ การคิดเงินค่า ๓.๑๑	/	
๓.๒	การไม่เขียนไปราชการลงสมุดคุมไปราชการ(อาจทำให้วันทำการการไม่ครบ) มีผลต่อการเบิกเงินค่าตอบแทนต่างๆ	/	
๓.๓	มีการรับบุคคลที่ตนเองได้รับ ผลประโยชน์เข้ามาทำงาน		/
๓.๔	การลา ลาพักผ่อน ไปต่างประเทศ ไม่มีการขออนุญาตออกนอกราชอาณาจักรตามระเบียบที่กำหนด		/
๔. ด้านรถราชการ			
๔.๑	การขับรถเกินความเร็วที่กำหนด (ทำให้สิ้นเปลืองน้ำมัน อาจเกิดอุบัติเหตุ รถเกิดความเสื่อมสภาพก่อนกำหนด)	/	
๔.๒	การบำรุงรักษาไม่เป็นไปตามรอบระยะเวลาที่กำหนด	/	
๔.๓	หน่วยงานไม่เขียนใบขอรถล่วงหน้า (ทำให้ฝ่ายยานพาหนะไม่สามารถวางแผนจัดสรรคนและรถได้ตามความต้องการ/สิ้นเปลืองงบประมาณเพราะทางเดียวกันอาจไปด้วยกันได้ เอกสารอาจรวบรวมไปส่งเป็นรอบเข้ากับรอบป้ายได้/คนขับรถอาจเกิดความล่าจากการขับรถหลายเที่ยว)	/	
๔.๔	การนำรถของทางราชการไปใช้ส่วนตัว (ทำให้สิ้นเปลืองน้ำมัน อาจเกิดอุบัติเหตุ รถเกิดความเสื่อมสภาพก่อนกำหนด)		/
๔.๕	การปลอมแปลงบิลค่าบำรุงรักษา,บิลค่าอะไหล่,บิลค่าน้ำมัน,บิลเกี่ยวกับรถต่างๆ (เบิกไม่ตรงกับความเป็นจริง)		/

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknow Factor
๔. ด้านราชการ(ต่อ)			
๔.๖	การสับเปลี่ยนอะไหล่แท้จากรถยนต์ไปขายแล้วเอาของที่มีคุณภาพต่ำมาใส่แทน แต่ให้ร้านคิดราคาอะไหล่แท้		/
๕. ด้านการบริการ			
๕.๑	ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้บุคคล หรือผู้รับบริการ ลัดคิว		/

ตารางที่ ๑ หน่วยงานอธิบายรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริตเช่น รูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และควรอธิบายพฤติการณ์ความเสี่ยงให้ละเอียด ชัดเจน มากที่สุด

- ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว ให้ใส่เครื่องหมาย / ในช่อง Known Factor
- หากไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด ให้ใส่เครื่องหมาย / ในช่อง Unknown Factor

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ ให้นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริต ของแต่ละโอกาส / ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสีไฟจราจร เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะ ของความเสี่ยงในช่องสีไฟจราจร ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

สถานะสีเขียว ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุม ข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้ อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง	เขียว	เหลือง	ส้ม	
๑.	ด้านพัสดุ				
๑.๑	เจ้าหน้าที่พัสดุขาดการอบรม เรื่องระเบียบพัสดุ ทำให้เกิดความผิดพลาดจากการไม่ทราบระเบียบ		/		
๑.๒	หน่วยงานไม่ได้ตรวจสอบคลังย่อยของหน่วยงาน ทำให้มีของเหลือในคลังเหลือเยอะ ของบางอย่างขาด จัดซื้อไม่สำรวจปริมาณสินค้าคงคลังคงเหลือ		/		
๑.๓	ร้านค้า ได้ทำการส่งสินค้าแตงกวาบิลล่าช้า ทำให้มีการการเบิกจ่ายเงินล่าช้า(บิลน้ำดื่ม มีการค้างจ่าย)		/		
๑.๔	การคืนหลักประกันสัญญาล่าช้า		/		
๑.๕	วัสดุ ครุภัณฑ์ เสื่อมสภาพ และ วัสดุ ครุภัณฑ์ คงเหลือ ไม่ตรงกับเอกสาร		/		
๑.๖	การตรวจรับการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง		/		
๒.	ด้านการเงิน				
๒.๑	การส่งใช้เงินยืมไปราชการไม่ตรงตามกำหนดเวลา		/		
๒.๒	ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินนำเงิน ไปใช้ส่วนตัว		/		
๓.	ด้านบุคลากร				
๓.๑	การไม่ส่งใบลา การเขียนใบลาไม่ถูกต้อง (เขียนผิดช่อง ไม่ลงในสมุดควบคุมวันลา) มีผลต่อการเบิกเงินค่าจ้างเหมาบริการ การคิดเงินค่า ฉ.๑๑		/		
๓.๒	การไม่เขียนไปราชการลงสมุดคุมไปราชการ(อาจทำให้วันทำการการไม่ครบ) มีผลต่อการเบิกเงินค่าตอบแทนต่างๆ		/		
๓.๓	มีการรับบุคคลที่ตนเองได้รับ ผลประโยชน์เข้ามาทำงาน		/		

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง	เขียว	เหลือง	ส้ม	
๓.	ด้านบุคลากร(ต่อ)				
๓.๔	การลา ลาพักผ่อน ไปต่างประเทศ ไม่มีการขออนุญาตออกนอกราชอาณาจักรตามระเบียบที่กำหนด		/		
๔.	ด้านรถราชการ				
๔.๑	การขับรถเกินความเร็วที่กำหนด (ทำให้สิ้นเปลืองน้ำมัน อาจเกิดอุบัติเหตุ รถเกิดความเสื่อมสภาพก่อนกำหนด)			/	
๔.๒	การบำรุงรักษาไม่เป็นไปตามรอบระยะเวลาที่กำหนด		/		
๔.๓	หน่วยงานไม่เขียนใบขอรถล่วงหน้า (ทำให้ฝ่ายยานพาหนะไม่สามารถวางแผนจัดสรรคนและรถได้ตามความต้องการ/สิ้นเปลืองงบประมาณเพราะทางเดียวกันอาจไปด้วยกันได้ เอกสารอาจรวบรวมไปส่งเป็นรอบเข้ากับรอบบ้ายได้/คนขับรถอาจเกิดความล่าช้าจากการขับรถหลายเที่ยว)		/		
๔.๔	การนำรถของทางราชการไปใช้ส่วนตัว (ทำให้สิ้นเปลืองน้ำมัน อาจเกิดอุบัติเหตุ รถเกิดความเสื่อมสภาพก่อนกำหนด)		/		
๔.๕	การปลอมแปลงบิลค่าบำรุงรักษา, บิลค่าอะไหล่, บิลค่าน้ำมัน, บิลเกี่ยวกับรถต่างๆ (เบิกไม่ตรงกับความเป็นจริง)		/		
๔.๖	การสับเปลี่ยนอะไหล่แท้จากรถยนต์ไปขายแล้วเอาของที่มีคุณภาพต่ำมาใส่แทน แต่ให้ร้านค้าคิดราคาอะไหล่แท้		/		
๕.	ด้านการบริการ				
๕.๑	ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวช่วยเหลือ อำนาจความสะดวกให้กับบุคคล หรือผู้รับบริการ ลัดคิว		/		

ตารางที่ ๒ นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริตจากรายการที่ ๑ นำมาแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริตตามไฟ สี่จรรยา

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

■ หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

ขั้นตอนที่ ๓ นำโอกาส / ความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยง ระดับสูง มาก ที่เป็นสีแดง ■■■■■ จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็น ของการ เฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑-๓ คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑-๓ เช่นกัน เกณฑ์ในการให้ค่า ๑-๓ มีดังนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรม หรือขั้นตอนนั้น เป็น MUST หมายถึงว่ามีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการ ป้องกัน ไม่ ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

-ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่า กิจกรรม หรือขั้นตอนนั้นเป็น SHOULD หมายถึงว่ามีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึง หน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครีหรือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

-กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

-กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมาย Customer / User ค่า อยู่ที่ ๒ หรือ ๓

-กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือ กระบวนการเรียนรู้องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ(หรือตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

๓	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของการเฝ้าระวัง			ค่าความเสี่ยงรวม จำนวน x รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑.	การปลอมแปลงบิลค่าบำรุงรักษา, บิลค่าอะไหล่, บิลค่าน้ำมัน, บิลเกี่ยวกับรถต่างๆ (เบิกไม่ตรงกับความเป็นจริง)		๒			๒		๔

ตารางที่ ๓ นำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงใน **ช่องสีส้ม** และ **ช่องสีแดง** จากตารางที่ ๒ มาหาค่าความเสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง
		MUST	SHOULD
		ค่าควรเป็น ๓ หรือ ๒	ค่าควรเป็น ๑
๑.	การปลอมแปลงบิลค่าบำรุงรักษา, บิลค่าอะไหล่, บิลค่าน้ำมัน, บิลเกี่ยวกับรถต่างๆ (เบิกไม่ตรงกับความเป็นจริง)	๒	

ตารางที่ ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึง พนักงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครัฐหรือชาย			
ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial			
ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User		X	X
ผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process	X	X	
กระทบด้านการเรียนรู้ องค์กรความรู้ Learning & Growth	X	X	

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk-Control Matrix Assessment)

ขั้นตอนที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมิน การควบคุม การทุจริตว่า มีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพ การจัดการ สอดส่อง เฝ้าระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการซึ่งแบ่งได้เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี จัดการได้ทันทีทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ / ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียหาย การเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้กระทบถึงผู้ใช้บริการ / ผู้รับมอบ ผลงาน องค์กรแต่ ยอมรับได้มีความเข้าใจ

อ่อน จัดการไม่ได้หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบ ถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบ ผลงานและยอมรับไม่ได้ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ 4 ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส / ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
	อ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
การปลอมแปลงบิลค่าบำรุงรักษา รถ, บิลค่าอะไหล่, บิลค่าน้ำมัน, บิล เกี่ยวกับรถต่างๆ (เบิกไม่ตรงกับ ความเป็นจริง)	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง

ตารางที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมิน การควบคุมความเสี่ยง การทุจริต โดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยง เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/ พอใช้/ อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริตมีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยง ตาม ความรุนแรงของความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk-Control Matrix Assessment ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับ สูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงในตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยง อยู่ในระดับ สูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง เลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับ ต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต หรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือก ภารกิจงาน หรือกระบวนการงานหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม)

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง มาตรการป้องกันการทุจริต การปลอมแปลงบิลค่าบำรุงรักษารถ, บิลค่าอะไหล่, บิลค่าน้ำมัน, บิลเกี่ยวกับรถต่างๆ (เบิกไม่ตรงกับความเป็นจริง)

ที่	รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๑	การปลอมแปลงบิลค่าบำรุงรักษารถ, บิลค่าอะไหล่, บิลค่าน้ำมัน, บิลเกี่ยวกับรถต่างๆ (เบิกไม่ตรงกับความเป็นจริง)	๑. ให้หัวหน้างานยานพาหนะและหัวหน้างานทุกหน่วยงาน กำกับ ติดตาม เฝ้าระวังพฤติกรรมความเสี่ยงดังกล่าว ๒. ให้หัวหน้างานยานพาหนะตรวจสอบบิล และรายละเอียดรายการซื้ออย่างละเอียด ๓. ให้เจ้าหน้าที่พัสดุ สังเกตสิ่งผิดปกติของเอกสาร ระวังจำนวน ราคา ที่จัดซื้อเกินความเป็นจริง ๔. จัดทำทะเบียนคุมอย่างเคร่งครัด

ตารางที่ ๕ พิจารณาเหตุการณ์ความเสี่ยง ที่มีค่าความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๔ ตามลำดับ ความรุนแรง ความเสี่ยงที่อยู่ในระดับ สูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกัน การทุจริตต่อไป ตามแบบรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

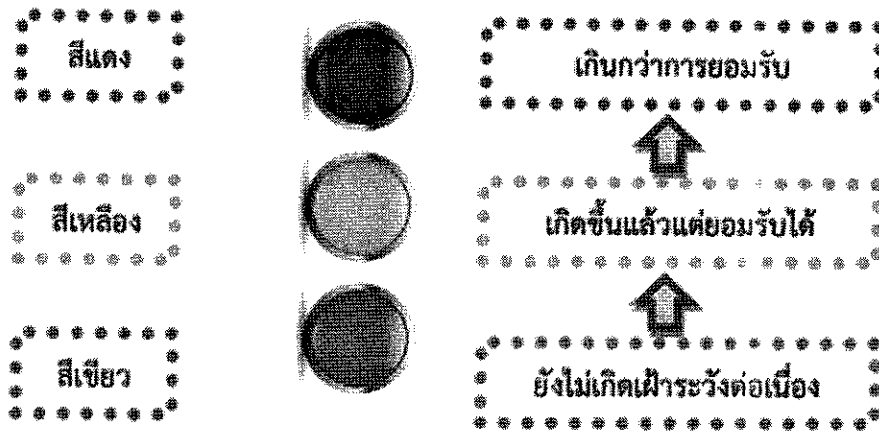
ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวัง

ขั้นตอนที่ ๖ เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรม ตามแผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยัน ผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยง การทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สีได้แก่สีเขียว สีเหลือง และสีแดง

ตารางที่ ๖ ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกัน การทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			สูง	เหลือ	ต่ำ
๑	มาตรการป้องกันการ ปลอมแปลงบิล	การปลอมแปลงบิลค่าบำรุงรักษา รถ, บิลค่าอะไหล่, บิลค่าน้ำมัน, บิล เกี่ยวกับรถต่างๆ (เบิกไม่ตรงกับ ความเป็นจริง)	/		

ตารางที่ ๖ ให้รายงานสถานะของการเฝ้าระวังการทุจริตตามแผนบริหารความเสี่ยงในตารางที่ ๕ ว่าอยู่ในสถานะ
ความเสี่ยงระดับใด เพื่อพิจารณาทำกิจกรรมเพิ่มเติม กรณีอยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้

สถานะตามสี	นิยามตามสถานะสี
สถานะสีเขียว	ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง <u>ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม</u>
สถานะสีเหลือง	เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันท่วงที ตามมาตรการ / นโยบาย / โครงการ / กิจกรรมที่เตรียมไว้ <u>แผนใช้ได้ผล</u> ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับความรุนแรง < 3
สถานะสีแดง	เกิดกรณีที่อยู่ในข่าย <u>ยังแก้ไขไม่ได้</u> ควรมีมาตรการ / นโยบาย / โครงการ / กิจกรรม เพิ่มขึ้น <u>แผนใช้ไม่ได้ผล</u> ความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลงระดับความรุนแรง > 3

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๗ นำผลจากทะเบียนเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๖ ออกตามสถานะ ๓ สถานะ ซึ่งในขั้นตอนที่ ๗ สถานะความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้จะต้องมีกิจกรรม หรือมาตรการอะไรเพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยงออกเป็น ดังนี้

ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม ๗.๒ เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม (สถานะสีเหลือง Yellow) ๗.๓

ตารางที่ ๗ ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเข้ม)	มาตรการป้องกันความเสี่ยงเพิ่มเติม
การปลอมแปลงบิลค่าบำรุงรักษา รถ, บิลค่าอะไหล่, บิลค่าน้ำมัน, บิลเกี่ยวกับรถต่างๆ (เบิกไม่ตรงกับความเป็นจริง)	๑. สังเกตพฤติกรรมผิดปกติของเจ้าหน้าที่ ๒. ตรวจสอบความถูกต้องของใบแจ้งหนี้ ระหว่างต้นฉบับและสำเนา คู่ฉบับ ๓. จัดทำทะเบียนคุมที่เข้มงวดมากขึ้น

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๘ เป็นการจัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวมว่า มีผลจากการบริหารความเสี่ยง การทุจริต ตามขั้นตอนที่ ๘ มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล (สี) สถานะความเสี่ยง สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ตารางที่ ๘ ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต (เขียว เหลือง แดง)		
	ต่ำ	เหลือง	แดง
๑.	การปลอมแปลงบิลค่าบำรุงรักษา รถ, บิลค่าอะไหล่, บิลค่าน้ำมัน, บิลเกี่ยวกับรถต่างๆ (เบิกไม่ตรงกับความเป็นจริง)		